

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

І Н С Т Р У К Ц І Я

№ 40

**з охорони праці
при виконанні столярних робіт**

м. Суми

ЗАТВЕРДЖЕНО:
наказ ректора
від 18.01.2024 р.
№ 0034-І

ІНСТРУКЦІЯ № 40

З ОХОРОНИ ПРАЦІ ПРИ ВИКОНАННІ СТОЛЯРНИХ РОБІТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дія інструкції поширюється на працівників, які виконують в університеті столярні роботи.

1.2. До виконання столярних робіт допускаються працівники віком не молодше 18 років, які пройшли медичний огляд, вступний та первинний інструктажі з питань охорони праці та пожежної безпеки, а також навчання безпечним методам ведення таких робіт.

1.3. Працівники повинні один раз на 3 місяці проходити повторні інструктажі з питань охорони праці, а при виконанні разових робіт, безпосередньо не пов'язаних із посадовими обов'язками або обов'язками за спеціальністю, – цільовий інструктаж відповідно до характеру виконуваної роботи.

1.4. Один раз на рік працівники повинні проходити перевірку знань відповідних нормативних актів з охорони праці та пожежної безпеки.

1.5. При залученні працівників до виконання робіт, пов'язаних з підняттям на висоту 1,3 м і вище, вони повинні попередньо пройти медичний огляд та спеціальне навчання з безпечного виконання робіт на висоті.

1.6. Кожен працівник під час виконання своїх трудових обов'язків повинен:

- виконувати тільки ту роботу, яка передбачена робочими інструкціями або доручена йому керівником;
- дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території університету;
- знати і виконувати вимоги правил пожежної безпеки, знати місця знаходження первинних засобів пожежогасіння та уміти ними користуватися;
- знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, вимоги санітарно-гігієнічних норм і правил, вміти надавати домедичну допомогу;
- користуватися передбаченими засобами колективного та індивідуального захисту.

1.7. Палити та приймати їжу дозволяється тільки у спеціально відведених для цього місцях.

1.8. Основними шкідливими та небезпечними виробничими факторами, які за певних обставин можуть призвести до травматизму чи професійних захворювань, є такі:

- підвищена напруга електричної мережі;
- робочий інструмент та частини деталей, що обробляються;
- підвищені рівні фізичного навантаження;
- підвищені рівні шуму та вібрації;
- підвищена запиленість повітря робочої зони.

1.9. Працівник безоплатно забезпечується спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) відповідно до діючих Типових галузевих норм чи норм, передбачених Колективним договором.

1.10. Весь ручний столярний (теслярський) інструмент, який використовується, повинен періодично, не рідше одного разу на 3 місяці, оглядатись відповідальними особами, і у разі виявлення несправностей вилучатись з експлуатації.

Відповідальними особами за використання ручного інструменту у справному стані є працівник, який його використовує, та його безпосередній керівник.

1.11. Ручний столярний (теслярський) інструмент, призначений для повсякденного застосування, повинен закріплюватися за працівниками для індивідуального або бригадного користування.

1.12. Ручний столярний (теслярський) інструмент повинен відповідати наступним вимогам:

- дерев'яні рукоятки інструменту та пристосувань повинні бути виготовлені з деревини твердих порід, гладко оброблені, підігнані і надійно закріплені;
- сокири повинні мати гладкі, правильно заточені леза без щербин і тріщин;
- сокира повинна бути щільно насадженою на топорище і закріплена металевим клином; довжина топорища повинна відповідати 2,5 – 3 висотам сокири;
- пили повинні бути правильно заточені і надійно закріплені;
- стругальний інструмент (рубанки, фуганки тощо) повинні мати гладкі, рівно зачищені колодки; задня частина колодки у верхній її частині повинна бути закруглена;
- леза стругального інструменту повинні бути правильно заточені, щільно підігнані до дерев'яних колодок, не мати вибоїв, тріщин, зачіпок.

1.13. Для перенесення інструменту працівник повинен використовувати спеціальний ящик.

1.14. Лісоматеріал перед обробкою повинен бути попередньо очищений від сучків, бруду, льоду, цвяхів тощо.

1.15. Працівник має право відмовитися від роботи, якщо умови її виконання створюють загрозу його здоров'ю або життю чи суперечать вимогам нормативних актів з охорони праці.

1.16. За порушення вимог цієї інструкції працівник несе адміністративну, дисциплінарну та карну відповідальність згідно діючого законодавства України.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Працівник перед початком роботи повинен:

- одягнути та привести до ладу передбачені для виконання роботи спецодяг, спецвзуття та ЗІЗ;
- отримати завдання у керівника робіт;
- оглянути і підготувати робоче місце та підходи до нього на відповідність вимогам безпеки, прибрати все зайве, перевірити стан підлоги на робочому місці, мокру або слизьку підлогу необхідно протерти;
- оглянути інструмент, інвентар, пристосування, перевірити їх справність;
- розташувати інструменти на робочому місці з максимальною зручністю для користування, не допускати в зоні роботи наявності непотрібних предметів; інструмент на робочому місці необхідно розміщувати так, щоб запобігти його скочуванню або падінню;
- переконатися в достатній освітленості робочого місця; при недостатньому освітленні задіяти переносні освітлювальні пристрої.

2.3. При виявленні загрози безпечному проведенню роботи, необхідно доповісти про це безпосередньому керівнику і до роботи не приступати. Дозволяється приступати до роботи тільки після усунення виявлених недоліків.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Працівник під час роботи повинен бути уважним, не відволікатися та не відволікати інших працівників.

3.2. При проведенні робіт, пов'язаних з викиданням тирси, стружки, відколів (різка скла, розпилювання, свердління тощо) необхідно використовувати захисні окуляри.

3.3. Тесання деревини слід виконувати з правого боку в напрямку від основи до верху. При цьому необхідно стати так, щоб права нога перебувала, як можна далі від деревини (якщо працівник – шульга, то навпаки). Під час тесання сокирою оброблювана деревина повинна знаходитися на підставках (підбоях), які виключають його самовільне зсування або скочування.

3.4. Обробка матеріалів повинна виконуватись на жорсткій основі (землі, підлозі тощо). Забороняється виконувати ці роботи на настилах риштувань і помостів. На них допускається тільки монтаж і підгонка деталей.

3.5. Розпилювати лісоматеріал допускається тільки на спеціальних підставках або верстаках. Забороняється розпилювати матеріал у підвішеному стані або на «коліні». При розпилюванні матеріалу під кутом слід застосовувати інвентарний шаблон (короб).

3.6. При ручному розпилюванні для направлення лінії різку необхідно використовувати дерев'яний брусок. Направляти пилку пальцями забороняється. В процесі розпилювання пилку слід переміщати плавно, рівномірно, без ривків. Закінчувати пропили необхідно акуратно, обов'язково стежачи за тим, щоб відпиляна частина не впала і не травмувала працівника.

3.7. Стружку з стругального інструменту допускається вибирати тільки зверху.

3.8. Готувати столярний клей, лаки та фарби допускається тільки в приміщеннях з працюючою припливно-витяжною вентиляцією.

3.9. Під час роботи забороняється:

- залишати різальний інструмент лезом догори під час перерв у роботі;
- розпилювати матеріал без використання спеціальних підставок або верстаків;
- направляти пилку пальцем чи рукою;
- очищати стругальний інструмент (рубанки, фуганки тощо) від стружки пальцями з боку його підшви.

3.10. Столярні роботи на висоті 1,3 м над землею або перекриттям повинні проводитися тільки при наявності огорожі. Для роботи на висоті необхідно використовувати тільки надійні опори для підмоцнення (риштування, підмостки тощо). У разі недоцільності улаштування риштувань працівник при роботі на висоті зобов'язаний користуватися запобіжним поясом.

3.11. Пил і стружку з верстата необхідно змити щіткою. Забороняється здувати пил і стружку стисненим повітрям, ротом або прибирати пил і стружку голими руками.

3.12. При виконанні робіт з установа скляних, працівник зобов'язаний виконувати наступні вимоги:

- всі операції зі склом необхідно виконувати в рукавицях;
- підніматися зі склом по драбині не допускається; скло в таких випадках подається помічником знизу;
- при різанні скла склоріз слід тримати вертикально і не зрушувати з кромки скла до закінчення різку; при достатньому надрізі скло слід акуратно обломати; вузькі кромки скла слід обламувати склорізом;
- різання слід проводити на чистій рівній поверхні;
- при встановленні штапиків слід стежити, щоб цвяхи або шурупи не торкалися скла.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Привести робоче місце в належний стан. Прибрати сміття, стружку тощо.

4.2. Робочий інструмент і пристосування почистити і помістити до відведених для зберігання місць.

4.3. Зняти спеціальний одяг, спецвзуття, інші ЗІЗ та помістити їх до місця зберігання.

4.4. Вимити руки, обличчя, при необхідності прийняти душ, переодягнутися у чистий одяг.

4.5. Доповісти керівнику про виявлені під час роботи недоліки.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. В процесі роботи можуть виникнути наступні аварійні ситуації:
– загоряння обладнання або матеріалів, виникнення пожежі;
– пошкодження ізоляції електрообладнання, виникнення напруги дотику та крокової напруги.

5.2. У разі виникнення аварійної ситуації необхідно:
– обгородити небезпечну зону і не допускати в неї сторонніх осіб; якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівників і не повинна призвести до більш тяжких наслідків, необхідно її зберегти такою, якою вона була на момент настання події, для проведення розслідування;

– при пожежі приступити до її ліквідації; якщо погасити пожежу своїми силами неможливо, викликати пожежну команду;
– повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.3. У разі настання нещасного випадку:
– негайно звільнити потерпілого від дії вражаючого фактору;
– перенести його в безпечне місце;
– визначити стан потерпілого, при необхідності надати йому домедичну допомогу, а у тяжких випадках викликати екстрену медичну допомогу.

5.4. При ліквідації аварійної ситуації виконувати вказівки керівника робіт.

Склав:

Начальник відділу організації будівельних робіт

Іван МУРАЙ

Узгоджено:

Начальник відділу охорони праці

Олег КОМІСАР

В.о. начальника юридичного відділу

Наталія ЗАЇКА